

Z p r á v a
o zahraniční služební cestě na jednání USAR Team Leaders
v rámci INSARAG v Keflavíku, Island,
ve dnech 8. až 12. června 2009

1. Místo, termín, subjekty jednání

Ve dnech 8. až 12. června 2009 proběhlo v bývalé vojenské základně NATO v Keflavíku na Islandu jednání zástupců řídicích struktur a velitelů USAR jednotek v rámci Mezinárodní poradní skupiny pro vyhledávací a záchranné operace INSARAG, kterého se za Českou republiku zúčastnili:

- **plk. Ing. Roman Franci**, vedoucí oddělení IZS MV-generálního ředitelství HZS ČR,
- **plk. Ing. Vladimír Vlček, PhD.**, náměstek ředitele HZS Moravskoslezského kraje pro IZS a operační řízení.

Časový přehled zahraniční cesty a jednání:

- Odlet z Prahy dne 8. června 2009 v 9.30 hodin do Keflavíku s přestupem v Amsterdamu.
- Přílet do Keflavíku dne 8. června 2009 v 15.10 hodin, transfer na ubytovnu.
- Program zasedání byl zahájen dne 8. června 2009 v 19.30 hodin přijetím na Ministerstvu zahraničních věcí Islandu v Reykjavíku a ukončen dne 11. června 2009 v 19.30 hodin.
- Odjezd z ubytovny dne 12. června 2009 v 6.00 hodin na letiště, odlet z Keflavíku v 7.55 hodin s přestupem v Amsterdamu.
- Návrat do Prahy dne 12. června 2009 v 16.05 hodin.

2. Účel cesty, průběh, výsledky jednání

Jednání řídicích struktur a velitelů USAR jednotek v rámci skupiny INSARAG pořádal v tomto roce Úřad pro koordinaci humanitárních záležitostí Organizace spojených národů (UN-OCHA) společně s vládou Islandu a Islandskou asociací pro vyhledávání a záchranu (ICE-SAR).

Účelem tohoto jednání byla především diskuse o technických a operačních aspektech práce USAR jednotek v mezinárodním měřítku a o spolupráci a koordinaci při záchranných operacích v oblastech postižených zemětřesením.

Průběh a výsledky jednání:

Jednání v důstojnickém klubu bývalé vojenské základny NATO v Keflavíku bylo zahájeno prezidentem Islandu a zástupci UN-OCHA. Následovalo představení všech delegátů jednání. Jednání pak probíhalo podle programu, uvedeného v **příloze č. 1**, a účastnilo se ho 81 zástupců z 28 zemí a organizací.

Průběh jednání lze shrnout do následujících nejpodstatnějších bodů.

- Rekapitulace aktivit v rámci INSARAGu za poslední rok (2008/2009) od posledního jednání:
 - stručné shrnutí výsledků jednání jednotlivých regionálních skupin INSARAGu (Afrika/Evropa/Blízký Východ, Severní/Jižní Amerika, Asie/Pacifik),
 - informace o proběhnuvších regionálních cvičeních (březen 2009 v Arménii, duben 2009 v Nepálu),
- Jako výzvy pro nadcházející období lze chápat:
- klasifikační proces a re-klasifikační proces,

- pokračování v tvorbě metodologie pro výcvik,
 - revize INSARAG Guidelines v roce 2010:
 - komentáře, náměty, připomínky k současnému znění INSARAG Guidelines je možné uplatnit prostřednictvím VirtualOSOCC,
 - uspořádání společné konference všech regionálních sekcí INSARAGu v roce 2010:
 - zorganizovat první celosvětovou konferenci INSARAGu nabídlo Japonsko,
 - předpokládaný termín konference je září nebo říjen 2010,
 - systémové řešení a zajištění funkčnosti národních styčných míst.
- Podstatná část jednání byla stejně jako při loňském jednání věnována klasifikačnímu procesu USAR jednotek – LIGHT/MEDIUM/HEAVY, tzn. rozlišení tří úrovní akceschopnosti. Návrh klasifikovat USAR jednotky dle jejich úrovně akceschopnosti vzešel z iniciativy regionální sekce Amerika před cca šesti lety a obecně byl v rámci skupiny INSARAG přijat. Během jednání na Islandu byly projednány následující body:
 - klasifikační proces je nazýván INSARAG External Classification (IEC),
 - bylo znovu připomenuto, co klasifikační proces je a co klasifikační proces není,
 - platí stále ta zásada, že pro zapojení do mezinárodních záchranných operací budou doporučovány pouze HEAVY a MEDIUM USAR jednotky. USAR jednotky klasifikované jako LIGHT by neměly být předurčeny pro nasazení v rámci mezinárodních záchranných operací, ale pouze na národní úrovni, případně regionálně v rámci bilaterálních ujednání,
 - byla provedena rekapitulace, které USAR jednotky prošly klasifikačním procesem a které to v letech 2009 až 2012 čeká (celkem 21 USAR jednotek je nyní v pořadí v ČR. České republiky v říjnu r. 2010),
 - USAR jednotkám, které se na klasifikační proces připravují, existuje nabídka určení tzv. mentora, tzn. člověka, který je s klasifikačním procesem dobře obeznámen (např. který je úzce spjat s metodologií INSARAGu po dlouhé období, nebo který již se svou jednotkou klasifikační proces absolvoval). Mentora může určit INSARAG Secretariat. Mentor pomáhá USAR jednotce s přípravou na klasifikační cvičení, zejména následujícími formami
 - konzultací,
 - UN-OCHA disponuje dokumenty od klasifikovaných týmů a proti žádosti je ochotna je dát k dispozici,
 - další diskuse se týkala tzv. re-klasifikace, tzn. nové klasifikace, která je zakotvena v INSARAG Guidelines a měla by proběhnout po pěti letech od úspěšné klasifikace. Vzhledem k tomu, že není v časových ani kapacitních možnostech sekretariátu INSARAGu provádět re-klasifikaci v plném rozsahu jako úvodní klasifikaci každých pět let, existuje celá řada názorů, jak tuto situaci řešit:
 - jednu z možností nastínili zástupci USAR jednotky Spojeného království (UK-ISAR). Tato jednotka vzhledem k organizačním změnám ve struktuře jednotky dobrovolně podstoupila re-klasifikaci v červnu 2009,
 - jednou z diskutovaných možností bylo provedení re-klasifikace svými silami. To je však obecně chápáno jako nebezpečný precedens, neboť si to každý tým vyloží po svém a vždy bude deklarovat připravenost k zásahu v zahraničí, zatímco může přehlédnout či pominout některé důležité věci,
 - nynější klasifikační checklist umožňuje u mnoha bodů různou interpretaci. Bude vydán nový checklist, který bude více striktní,
 - klasifikační proces do této doby zdárně podstoupilo 11 USAR jednotek úrovně HEAVY a 2 jednotky úrovně MEDIUM,

- jednotlivé participující státy/organizace zapojili do klasifikačního procesu celkem 80 klasifikátorů, z nichž 6 je vedeno jako vedoucích klasifikačních týmů a 4 jako osoby připravující se na pozici vedoucího klasifikačních týmů. Za ČR jsou do toho procesu zapojeni dva klasifikátoři – Ing. Franc (HZS Moravskoslezského kraje) a Mgr. Vodička (HZS hl.m. Prahy),
- dokument „Portfolio of Evidence (PoE)“ předložit UN-OCHA 6 měsíců (nejpozději 4 měsíce) před plánovaným termínem klasifikačního cvičení. V podstatě se jedná o dokumentaci potřebnou k fungování a k vysílání USAR jednotky: dohody, plány, standardy, vnitřní předpisy, potvrzení, celní prohlášení, seznamy atd. Teď teprve probíhá snaha standardizovat formu PoE,
- bylo uvedeno, že klasifikační tým klade důraz na část managementu, jednotka musí mít jasné a průhledné vazby podpořené nejlépe dohodami. Klasifikační tým (IEC tým) kouká hlavně na to, jestli jsou jednotlivé činnosti zvládnuty profesionálně, systematicky a bezpečně,
- info: SWISS Rescue obdrželi 288 kritických komentářů ke své činnosti. Namátkou byly uvedeny např. následující:
 - část MEDICAL – zdravotní prohlídky před odletem nebyly provedeny dostatečně důsledně, není však úplně jasné, jakou metodu je nejlepší zvolit. Každopádně je však jasné, že nemocní členové týmu budou při nasazení v zahraničí přítěží celé jednotce,
 - část LOGISTICS – nebyly dostupné přenosné hasicí přístroje v základně,
- bylo rozhodnuto, že bude do IEC checklistu implementován barevný rozlišovací kód, který lépe a jednoduše vystihne hodnocení jednotlivých bodů checklistu. Barevný kód bude používat IEC tým. Zeleně označený bod checklistu bude znamenat, že tým plní beze zbytku požadavky uvedené v daném bodu, oranžově označený bod bude doplněn o kritický komentář, červeně označený bod bude znamenat, že USAR jednotka **zatím** požadavky nesplnila. Nový systém také umožní jednotkám, u kterých se odhalí závažné nedostatky v jejich organizaci nebo činnosti, aby po doložení odstranění těchto nedostatků mohly být uznány jako klasifikované bez nutnosti opakovat celé klasifikační cvičení.
- Součástí programu jednání byla také návštěva stanice ICE-SAR v Keflavíku.
- Proběhlo úvodní bilaterální jednání s panem Edwardem Pearnem, který byl zvolen jako mentor pro českou USAR jednotku k zajištění podpory při přípravě na klasifikační cvičení. Mentor může kromě řady dalších věcí, které budou dohodnuty:
 - asistovat v plánovacím a přípravném procesu,
 - poradit se sestavením PoE (Portfolio of Evidence) – viz výše,
 - poskytnout radu ohledně vlastního klasifikačního cvičení,
 - maximalizovat pravděpodobnost úspěchu při klasifikačním cvičení, ad.
- Bilaterálně jednáno s paní Sólveig Thórvaldsdottir o možnosti uspořádat kurz zaměřený na průzkum neznámé lokality s různě zřícenými a staticky narušenými objekty za účelem stanovení dalšího zaměření činnosti záchranných jednotek v postižené lokalitě. Podle předběžných jednání by se kurz pro členy českých USAR odřadů mohl uskutečnit v ČR jako týdenní kurz pro max. 16 účastníků. Financován by měl být z grantu Evropské komise, který MV-GŘ HZS ČR již obdrželo. Připravíme návrh programu včetně zakomponování přednášek odborníků z ČR o typech konstrukcí v ČR.

Lze konstatovat, že účel zasedání a účasti českého zástupce na něm byl splněn.

3. Úkoly, které z jednání vyplynuly a návrh na jejich zabezpečení

Hlavní úkoly, které vyplynuly z jednání pro českou stranu:

- Nadále se zúčastňovat setkání pořádaných v rámci INSARAGu a provádět implementaci nových poznatků z tohoto pole do národních předpisů a metodik. Dle obdržených informací další jednání proběhnou:
 - 1. až 2. října 2009 - konference regionální sekce Afrika/Evropa/Blízký Východ v Budapešti v Maďarsku,
 - 2010 - jednání řídících struktur a velitelů USAR jednotek v Abu Dhabi (Spojené arabské emiráty),
 - 2010 - společná konference všech regionálních sekcí INSARAGu.

4. Nedostatky a problémy, které se v průběhu akce vyskytly

V průběhu zahraniční služební cesty se nevyskytly žádné zásadní problémy.

5. Získané písemné materiály, údaje, náměty

Během jednání nebyly mezi účastníky jednání aktivně distribuovány žádné písemné materiály.

Zkušenosti ze služební cesty budou využity zejména pro práci při přípravě českých USAR odřadů na klasifikační proces a na zapojování do mezinárodních záchranných operací, při vlastním zapojování a také při případném přijímání záchranné pomoci ze zahraničí na území České republiky.

6. Návrhy na další postup v jednání se zahraničními partnery

Doporučujeme, aby MV-generální ředitelství HZS ČR zůstalo v aktivním kontaktu s UN-OCHA a sekretariátem INSARAGu za účelem dalšího zkvalitnění podmínek při zapojování do mezinárodních záchranných operací a při přípravě na tyto situace a podílelo se na jejich aktivitách.

Dále doporučujeme spolupracovat přímo s panem Edwardem Pearnem za účelem bezproblémové přípravy na klasifikační cvičení v říjnu 2010.

Přílohy: 1. Program jednání. (Eng.)
2. Shrnutí výsledků zasedání. (Eng.)

Zpracovali: plk. Ing. Roman Franci
plk. Ing. Vladimír Vlček, Ph.D.